

14.05.2012

Stj/3

§ 600

Valtuutettu Antti Valppaan toivomusponsi: etsivä vanhustentyö Helsingissä

HEL 2011-009176 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti merkitä tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 16.11.2011 hyväksymän toivomusponnen (Antti Valpas) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Olli Hari, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
olli.hari(a)hel.fi

Otteet

Ote

Toivomusponnen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen merkitä tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 16.11.2011 hyväksymän toivomusponnen (Antti Valpas) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

Käsitellessään 16.11.2011 vuoden 2012 talousarviota ja taloussuunnitelmaa vuosiksi 2012-2014 Kvsto hyväksyi samalla seuraavan toivomusponnen:

" Kaupunginvaltuusto edellyttää, että selvitetään mahdollisuudet ja keinot, joilla voidaan aloittaa etsivä vanhustentyö Helsingissä. (Antti Valpas)"

Kvston työjärjestyksen 24 §.n mukaan Khn on toimitettava ponnen ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnen hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille valtuutetuille.

Esittelijä viittaa sosiaalilautakunnan ja terveyslautakunnan lausuntoihin, joissa selostetaan miten etsivää vanhustyötä Helsingissä järjestetään

14.05.2012

Stj/3

ja miten sitä on tarkoitus edelleen kehittää. Etsivään vanhustyöhön pyritään löytämään entistä toimivampia ratkaisuja.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Olli Hari, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
olli.hari(a)hel.fi

Otteet

Ote

Toivomusponnen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Tiedoksi

Kaupunginvaltuusto

Päätöshistoria

Sosiaalilautakunta 07.02.2012 § 25

HEL 2011-009176 T 00 00 03

Päätös

Sosiaalilautakunta päätti antaa etsivää vanhustyötä koskevasta toivomusponnosta kaupunginhallitukselle seuraavan sisältöisen lausunnon.

Sosiaalilautakunta toteaa, että etsivällä vanhustyöllä tarkoitetaan toimintaa, jonka tavoitteena on saada yhteys sosiaali- ja terveystalouden järjestelmien ulkopuolelle jääneeseen, mahdollisesti syrjäytymisvaarassa olevaan tai jo syrjäytyneeseen ikääntyvään väestönosaan. Kun henkilö on löytynyt, voidaan hänelle tarjota ja järjestää palveluja hänen yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti. Edellä mainitulla tavalla toimien on mahdollista edistää hänen hyvinvointiaan ja terveyttään.

Sosiaalivirasto toteuttaa ja kehittää aloitteessa mainittua etsivää vanhustyötä monin eri tavoin talousarvionsa puitteissa. Vanhuspalvelujen asiakaskohtaamisissa pyritään aina monipuoliseen tilanteen kartoittamiseen ja asiakkaan mahdollisen syrjäytymisvaaran ennakointiin.

Sosiaaliviraston vanhuspalveluissa etsivä työ sisältyy erityisesti sosiaali- ja lähityön yksikköjen lähityön sosiaaliohjaajien tehtäviin. Alueyksiköitä on neljä ja niissä on yhteensä 16 lähityön

sosiaaliohjaajaa. Vanhuspalvelujen kaikkien yksiköiden ja aikuisten palvelujen vastuualueen ruotsinkielisten palvelujen vanhuspalvelujen työntekijät tekevät etsivää työtä omalta osaltaan. Esimerkiksi sosiaalityöntekijöiden yhteistyössä terveyskeskuksen kotihoidon ohjaajien tai terveydenhoitajien kanssa toteuttamat lakisääteiset sosiaalipalvelujen tarpeen arvioinnit 75 vuotta täyttäneille (seitsemän arkipäivän kuluessa tai kiireellisissä tapauksissa välittömästi) voidaan katsoa osittain etsiväksi työksi.

Lähityön sosiaaliohjaajat tekevät suurimman osan hyvinvointia edistävästä kotikäynneistä (jäljempänä Heko-käynnit). Heko-käynnit voidaan nimetä vanhuspalvelujen keskeisimmäksi etsivän työn muodoksi. Heko-käynntejä tarjotaan vuosittain 75 vuotta täyttävälle helsinkiläisille ja niitä on toteutettu jo vuodesta 2006 alkaen. Heko-käynnin mahdollisuudesta kertovan kirjeen liitteenä asukkaalle lähetetään alueellinen ikäihmisten palveluopas. Vuoden 2012 alusta Heko-käynnit laajennetaan koskemaan 85 vuotta täyttäviä helsinkiläisiä. Lisäksi suunnitellaan yhdessä rintamaveteraaniain neuvottelukunnan kanssa käyntien ulottamista kaikille niille sotaveteraaneille, jotka eivät ole kotihoidon ja/tai sosiaaliviraston vanhuspalvelujen piirissä.

Lähityön sosiaaliohjaajien käytössä olevia ja kokeiltuja muita etsivän työn muotoja ovat muun muassa jalkautuminen asuinalueiden ostoskeskuksiin, toreille ja leipäjonoihin sekä vastaanottojen pitäminen esimerkiksi asukasyhdistysten tiloissa. Näiden kohtaamisten tavoitteena on tarjota asukkaille matalan kynnyksen paikkoja tiedon saantiin.

Eri kolmannen sektorin tahot, kuten eläkeläis- ja veteraanijärjestöt sekä seurakunnat, järjestävät luento- ja keskustelutilaisuuksia, joissa sosiaaliohjaajat ja sosiaalityöntekijät käyvät luennoimassa ikäihmisten palveluista ja vastaamassa palveluista esitettyihin kysymyksiin. Vanhuspalvelujen omissa palvelukeskuksissa järjestetään myös runsaasti ikäihmisille suunnattuja luento- ja keskustelutilaisuuksia. Vanhuspalvelujen toimipisteissä pidetään lisäksi avoimien ovien päiviä.

Etsivän työn keinoin löydetty syrjäytymisvaarassa olevat tai jo syrjäytyneet ikääntyneet ohjataan heille parhaiten soveltuvien sosiaali- ja terveyspalvelujen piiriin. Ohjaaminen edellyttää toimivia verkostoja sosiaaliviraston, terveyskeskuksen kotihoidon ja terveysasemien sekä kolmannen sektorin toimijoiden kesken. Ryhmätoiminta, jonka merkityksellinen elementti on vertaistuki, on usein olennainen tekijä syrjäytymisen ehkäisyssä. Osa vanhuspalvelujen työntekijöistä on koulutautunut erilaisten ryhmien (esimerkiksi Senioripysäkki, Ystäväpiiri ja Pilke) ohjaajiksi.

Etsivä työ uudistuu ja kehittyy erilaisissa hankkeissa. Sosiaaliviraston ja terveyskeskuksen yhteisessä Lauttasaari-hankkeessa (LARU) kehitetään erilaisia ikäihmisten palveluohjauksen muotoja, että he löytäisivät helpommin asuinalueellaan tarjolla olevat palvelut, ryhmät ja tilaisuudet.

Sosiaalilautakunta toteaa, että etsivää vanhustyötä tehdään jo useissa muodoissa ja sitä jatketaan henkilöstö- ja talousresurssien puitteissa. Sosiaalilautakunta toteaa lisäksi, että valtuuston osoittamasta vuoden 2012 talousarviomäärärahasta on kohdennettu 1,1 miljoonaa euroa ruotsinkielisten vanhusten avopalvelujen kehittämiseen.

Sosiaalilautakunta toteaa, että etsivään vanhustyöhön pyritään löytämään entistä toimivampia ratkaisuja. Näin myös etsivää vanhustyötä tulee tarkastella omana kehittämiskohteena. Tältä osin sosiaalilautakunta viittaa terveyslautakunnan tästä ponnesta antamaan lausuntoon.

Terveysvaikutusten arviointi

Ikäihmisen hyvinvointiin ja terveyteen voidaan vaikuttaa erilaisilla palveluilla. Tämä edellyttää sitä, että henkilö ohjataan tai hän hakeutuu palvelujen piiriin. Syrjäytymisvaarassa oleva tai syrjäytynyt ikäihminen on palvelujen ulkopuolella ja siksi hänellä on suuri riski joutua hyvinvoinnin ja terveyden sekä muiden elämän alueiden kuten talouden ja sosiaalisten suhteiden kannalta negatiiviseen kierteseen. Etsivän vanhustyön avulla voidaan löytää tällaisia henkilöitä ja ohjata heitä saamaan apua.

Esittelijä

sosiaalijohtaja
Paavo Voutilainen

Lisätiedot

Leila Pitkäalho, kehittämiskonsultti, puhelin: 310 44569
leila.pitkaalho(a)hel.fi

Terveyslautakunta 24.01.2012 § 17

HEL 2011-009176 T 00 00 03

Päätös

Terveyslautakunta päätti antaa etsivää vanhustyötä koskevasta talousarvioponnesta seuraavan esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon:

"Terveyslautakunta toteaa, että etsivällä vanhustyöllä tarkoitetaan toimintaa, jonka tavoitteena on saada yhteys sosiaali- ja

terveyspalvelujärjestelmien ulkopuolelle jääneeseen, mahdollisesti syrjäytymisvaarassa olevaan tai jo syrjäytyneeseen ikääntyvään väestönosaan. Kun henkilö on löytynyt, voidaan hänelle tarjota ja järjestää palveluja hänen yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti. Näin on mahdollista edistää hänen hyvinvointiaan ja terveyttään.

Helsingin sosiaalivirasto toteuttaa ja kehittää aloitteessa mainittua etsivää vanhustyötä monin eri tavoin talousarvionsa puitteissa ja tältä osin terveyslautakunta viittaa sosiaalilautakunnan tästä ponnesta antamaan lausuntoon.

Terveyskeskuksen asiakas- ja potilaskontakteissa pyritään aina toimimaan laaja-alaisesti ja kartoittamaan tilanne niin, että syrjäytymisvaara voitaisiin ennakoida myös ikäihmisten kohdalla. Etsivän työn osalta toimitaan siten, että sosiaaliviraston kaikille 75-vuotiaille tarjoaman hyvinvointia tukevan kotikäynnin yhteydessä ohjataan henkilö tarvittaessa terveysasemalle seniorien terveystarkastukseen. Lakisääteiset sosiaalipalvelun tarpeen arvioinnit 75 vuotta täyttäneille ja kansaneläkkeen erityistuen saajille (seitsemän arkipäivän kuluessa tai kiireellisessä tapauksessa välittömästi) toteutetaan terveyskeskuksen kotihoidon ja sosiaaliviraston yhteistyönä. Toiminta toteutetaan talousarvion puitteissa.

Terveyslautakunta pitää hyvänä sitä, että sosiaali- ja terveystoimen meneillään olevaan uudistukseen liittyvässä nykytilan kuvauksessa on eri-ikäiset väliinpuotoajaryhmät nostettu esiin. Terveyslautakunta toteaa, että heidän tilanteensa parantamiseen tulee uudistuksen myötä pyrkiä löytämään entistä toimivampia ratkaisuja. Näin myös etsivää vanhustyötä tulee tarkastella omana kehittämiskohteena.

Vielä terveyslautakunta toteaa, että Helsinki on mukana valtion kanssa tehdyssä metropolialueen kilpailukykysojimuksessa. Siihen liittyvässä Kaupunki-innovaatit -erillishankkeessa on syksyn 2011 aikana teetetty analyysi etsivästä vanhustyöstä. Raportti tullaan julkaisemaan lähiaikoina ja sen tuloksia voidaan käyttää tämän toiminnan kehittämisessä.

Terveysvaikutusten arviointi

Ikäihmisen hyvinvointiin ja terveyteen voidaan vaikuttaa erilaisilla palveluilla. Tämä edellyttää sitä, että henkilö ohjataan tai hän hakeutuu palvelujen piiriin. Syrjäytymisvaarassa oleva tai syrjäytynyt ikäihminen on palvelujen ulkopuolella ja siksi hänellä on suuri riski joutua terveyden ja hyvinvoinnin sekä muiden elämän alueiden kuten talouden ja sosiaalisten suhteiden kannalta negatiiviseen kierteseen. Etsivän vanhustyön avulla voidaan löytää tällaisia henkilöitä ja ohjata heitä saamaan apua."

14.05.2012

Stj/3

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Toivola

Lisätiedot

Hanna-Leena Nuutinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 42662
hanna-leena.nuutinen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hallintokeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/hallintokeskus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566